

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕК

У березні 2014 р. був створений відділ інформаційних технологій та електронних ресурсів (далі ІТ та ЕР), у склад якого входить сектор електронних ресурсів (далі ЕР). У відділі працює 4 працівники. Відділом ІТ та ЕР забезпечується автоматизація бібліотечних процесів, розвиток електронних ресурсів, підтримка у робочому стані усієї комп'ютерної техніки ЦБС.

Всього на 01.01.2015 р. у бібліотеках міста працює 52 комп'ютери, 34 одиниці копіювально-розмножувальної техніки, мультимедійний проектор. Проведено Інтернет у філію №17. Для користувачів у 14 філіях обладнано 34 робочих місця з доступом до Інтернету (у т. ч. 21 – безкоштовних).

Інтернетом у бібліотеках у звітному році скористалось 27919 користувачі (у 2013 р. – 23620), з них 25991 вільним доступом (у 2013 р. – 20291). Платних послуг з використання комп'ютерної техніки надано на суму 30455 грн. (у 2013 р. – 26,3 тис. грн.).

Новий рівень застосування цифрових технологій у ЦБС створив умови якісного та швидкого публічного доступу до інформації. Продовжує залишатись одним із потужних інструментів для цього сайт (www.cbs.km.ua). Він переможець Всеукраїнського конкурсу бібліотечних Інтернет-сайтів у номінації «Кращий сайт районної/міської централізованої бібліотечної системи (ЦБС) та філії районної/міської ЦБС» у 2014 р., організаторами якого є Українська бібліотечна асоціація і Міністерство культури України. Важливо зауважити, що ця перемога здобута вдруге: вперше у 2012 р.

На веб-сайті представлена інформація про послуги бібліотеки, її фонди, події, що відбуваються у системі, краєзнавчі матеріали. Широко представлені й віртуальні послуги, якими можна легко скористатися (ЕК, нові надходження, віртуальні виставки, блоги тощо).

Щорічно кількість оцифрованих матеріалів зростає і це є однією з причин росту чисельності віртуальних користувачів. У звітному році була наступна динаміка відвідуваності сайту: візитів – 44541 (у 2013 році – 36258); переглядів – 106626 (у 2013 році – 100032); відвідувачів – 29797 (у 2013 році – 20763).

У 2014 р. в розділ «Новини» додано 162 новин (у 2013 р. – 115), щомісячно наповнюється розділ «Анонси та плани». Розділ «Про ЦБС у пресі» наповнився 46 (у 2013 р. – 29) статтями. У розділ «Про ЦБС» додано сторінку «Хмельницька міська ЦБС – рік 2013».

Основною вимогою бібліотеки як центру регіональної інформації є повнота та якість краєзнавчих фондів. Поповнилися новими матеріалами розділи «Ім'я в історії міста», «Ми знаємо про Хмельницький все», «Літературна світлиця», «Почесні громадяни», «Читачам», «Віртуальні виставки». Постійно поповнюється експрес-інформацією розділ «Бібліожиття».

Оскільки тематика зібраного на сайті краєзнавчого матеріалу різноманітна, а зміст невичерпно багатий – вийшла своєрідна маленька енциклопедія життя як мешканців Хмельницького, так і його історії, а використання ІТ практично забезпечує його комплексний розвиток та популяризацію.

Саме з метою популяризації краєзнавчих матеріалів та у рамках відкриття туристичного сезону 2014 р. у ЦБ під час бібліотечно-туристичного діалогу «*Biblio – travel*» усі присутні разом із зав. відділом ІТ та ЕР здійснили віртуальну подорож сторінками розділу «*Наше місто*».

У 2014 р. відзначалося 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. Веб-аналітичне дослідження показало, що сторінка на сайті «*Шевченко Т. Г.*» стала справжнім трендом 2014 р. через свою популярність у мережі Інтернет. За статистикою вона посідає третє місце за відвідуваністю протягом 2014 р. Найчастіше на сторінку попадають через пошукову систему *Google* та соціальну мережу *Facebook*.

Для зручності пошуку інформації на сайті у 2014 р. було розпочато роботу над створенням глосарію.

Інформація на сайті постійно оновлюється, удосконалюється і архітектура сайту. Таким чином вибудовується корпоративний стиль ЦБС в інформаційному просторі Інтернет, який дає повну картину про діяльність установи й створює приємне враження від відвідування.

Забезпечення комп'ютерами книгозбірень міста дозволяє проводити цікаві та змістовні заходи для користувачів. Вони обов'язково супроводжуються презентаціями, слайд-розповідями, віртуальними подорожами та екскурсіями. У багатьох бібліотеках під час канікул діють мультзали. Відділ ІТ та ЕР забезпечує технічний, мультимедійний та музичний супровід заходів, які відбуваються не лише у книгозбірнях міста, а й під час загальноміських свят.

Інформаційному забезпеченню усіх заходів, де брала участь бібліотечна система, сприяла видавнича діяльність. У першу чергу це інформаційні видання: буклети, флаєри, візитки, запрошення, обкладинки книг тощо. Працівники відділу ІТ та ЕР брали активну участь не лише у зборі інформації для біобібліографічного довідника «Лауреати міської премії імені Богдана Хмельницького у галузі історії, культури, і мистецтва (1994-2013 рр.)», а і у його презентації. Зав. відділом ІТ та ЕР Галиною Єсюніною був розроблений індивідуальний дизайн та підготовлені макети друкованої продукції: запрошень, програмок презентації, закладок для книг, афіш, забезпечений мультимедійний супровід концертної програми під час презентації видання.

Стало гарною традицією уже кілька років поспіль проводити у бібліотеках системи тиждень Інтернету, під час якого школярі здійснюють мандрівки сайтом ЦБС, веб-сайтами та блогами Хмельниччини. У звітному році до проведення таких соціокультурних заходів запросили спеціалістів відділу ІТ та ЕР. У жовтні 2014 р. зав. відділом ІТ та ЕР Галина Єсюніна провела годину-практикум «Як знайти потрібну інформацію в Інтернеті» у бібліотеці-філії №4 для учнів 5-Б класу ЗОШ №7. У філії №4 окрім кращих читачів у грудні 2014 р. названо й кращих Інтернет-користувачів.

У 2014 р. продовжувалась робота з використання АБІС «ІРБІС». Зав. сектором ЕР Валентиною Міхалевською-Жмуцькою у АБІС «ІРБІС» була створена база даних CD-дисків, яка нараховує 49 описів.

Використовуючи «хмарні» сервіси, працівники відділу ІТ та ЕР у співпраці з методично-бібліографічним відділом продовжують активно у АБІС «ІРБІС» наповнювати повнотекстову електронну базу «Електронна бібліотека». У 2014 р. ними було відскановано і відформатовано 88 газетних статей та викладено на сервіс <http://ru.calameo.com>. Це дозволяє швидко створювати інтерактивний документ для читання з комп'ютера і є тим файловим сховищем, яке доступне в Інтернеті 24 години на добу.

У програмі АБІС «ІРБІС» активно працюють не лише працівники бібліотек. Для довідково-бібліографічного пошуку її використовують і користувачі. Аби навчити їх користуватися ЕК, майже у всіх філіях протягом року проводились бібліотечні уроки.

Важливим засобом оновлення мислення, професійної діяльності та фахових знань бібліотечного працівника є самоосвіта. Сприяють цьому професійні тренінги, семінари, вебінари. У 2014 р. бібліотекарі ХМЦБС з метою підвищення професійного рівня брали участь у 30 таких заходах (32 – у 2013 р.). Працівники відділу ІТ та ЕР забезпечили у читальному залі ЦБ трансляцію 5 вебінарів для бібліотекарів ЦБ та завідуючих бібліотеками-філіями.

Як показав аналіз звітів, для підвищення свого професійного рівня бібліотекарі користуються сайтами Хмельницької міської ЦБС, сайтами обласних наукових, дитячих та юнацьких бібліотек України (особливо Хмельницьких, Тернопільських, Київських, Миколаївських, Львівських, Харківських, Вінницьких), а також сайтами Національної парламентської бібліотеки України, Національної бібліотеки України для дітей,

Державної бібліотеки для юнацтва, сайтами місцевих органів влади. Корисними для роботи є також сайти «Бібліоміст» та УБА. На сайтах найбільше цікавить: передовий досвід бібліотек, їх видання, методичні поради бібліотечному фахівцю, зміни у законодавчій базі, консультації, тощо.

Для спілкування та обміну досвідом з колегами, майже всі працівники ЦБС мають свої аккаунти в соцмережі Facebook і є членами груп «Бібліотекарі Хмельниччини», «Бібліотекарі міста Хмельницького», «Сучасний бібліотекар» та інших, практично всі філії ведуть свої професійні блоги.

Сучасний бібліотекар є активним посередником між користувачем та джерелами інформації. П'ять працівників філій №7, №8, №9, №10 та ЦБ пройшли два модулі «Сучасний бібліотекар – 2» (лютий-травень 2014 р.) від програми «Бібліоміст» на базі РТЦ Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського. Завдяки цьому зав. відділом ІТ та ЕР Галиною Єсюніною було проведено дослідження «Сайт – як сучасний інструмент комунікації у бібліотеці», створено презентацію-візитку відділу ІТ та ЕР, а також блог «Палітра професій» <http://svitprofession.blogspot.com>, доступ до якого можливий у мережі Інтернет з кінця травня 2014 р. Як показує статистика, за шість місяців його переглянуло більше 2000 користувачів. Бібліотекарем філії №7 Тетяною Федорук було створено блог «БІБЛІОСВІТ».

Зав. сектором ЕР Валентина Міхалевська-Жмуцька брала участь у одноденному тренінгу з використання Wikipedia на базі РТЦ Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського та у конкурсі WikiDay в рамках проекту «*Bikimedia*» програми «Бібліоміст». В результаті користувачами та працівниками відділу були створені 3 вікістатті.

Уже декілька років поспіль Хмельницька міська співпрацює із факультетом ХНУ «Програмування та комп'ютерні і телекомунікаційні системи» у рамках проекту «*IT-десант*». Влітку студенти напрямку «Інформатика та прикладна математика» традиційно проходили виробничу практику на базі бібліотек міста. Керівником практики була зав. сектором ЕР. Студенти навчали бажаючих користуватися текстовими редакторами, пошуку в мережі Інтернет, вчили створювати презентації, відеоролики, поштові скриньки, власні сторінки у соцмережах, використовуючи ті ж програми, які найчастіше у своїй роботі використовують бібліотекарі: пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint, Publisher), Windows Media Player, Paint та технології Web 2.0, надавали консультації із створення та наповнення блогів у ЦБ, філії №2, №7, №11, №12, №14.

У мережі міських бібліотек впродовж року активно надавались послуги з Е-урядування.

Відділом ІТ та ЕР створено та наповнюється сайт Управління культури і туризму Хмельницької міської ради. Працівник відділу відповідає за курс «English 123 в бібліотеці» в ЦБ. Скористатися цим курсом можна також у філіях №7, №9.

У роботі бібліотекарі активно використовують Google disk для заповнення звітних таблиць, використання рекомендацій та інструкцій, які розробляє ЦБ, для обміну та поширення інформації між всіма бібліотеками-філіями системи.

Однак, є і проблемні ділянки. За результатами досліджень, однією з причин незадоволення якістю послуг у філіях №4 та №13 є недостатня кількість комп'ютерів.